

TRƯỜNG THPT CHUYÊN
TUYÊN QUANG

ĐỀ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI
CÁC TRƯỜNG CHUYÊN VÙNG DUYÊN HẢI VÀ ĐBBB
NĂM HỌC 2023 – 2024

Môn thi: NGỮ VĂN 11

ĐỀ CHÍNH THỨC

Thời gian: 180 phút (không kể thời gian giao đề)
(Đề này có 01 trang)

Câu 1 (8,0 điểm)

Anh/chị hãy chia sẻ suy nghĩ của mình về ý kiến sau:

Mỗi người là một pho sách, nếu ta biết đọc họ.

(Ngạn ngữ Pháp)

Câu 2 (12,0 điểm)

Trong *Người kể chuyện (Storyteller)* - diễn từ nhận giải Nobel Văn học 2012 - nhà văn Trung Quốc Mạc Ngôn phát biểu:

“... mỗi nhà văn phải có mảnh đất của riêng mình”.

Bằng trải nghiệm văn học của mình, hãy làm rõ *mảnh đất riêng* của mỗi nhà văn qua những tác phẩm của họ mà anh/ chị yêu thích.

Hết

Thí sinh không được sử dụng tài liệu. Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.

(Hướng dẫn chấm có 05 trang)

I. Hướng dẫn chung

- Giám khảo cần nắm vững yêu cầu của hướng dẫn chấm để đánh giá tổng quát bài làm của thí sinh, tránh cách chấm đếm ý cho điểm.
- Do đặc trưng của bộ môn Ngữ văn và tính chất của kỳ thi là chọn học sinh giỏi nên giám khảo cần chủ động, linh hoạt trong việc vận dụng đáp án và thang điểm; đặc biệt khuyến khích những bài viết có cảm xúc, có những ý tưởng mới mẻ, cách trình bày sáng tạo.
- Việc chi tiết hóa hướng dẫn chấm (nếu có) phải đảm bảo không sai lệch tổng điểm của mỗi ý, được thống nhất trong tổ chấm thi và được trưởng ban chấm thi duyệt.
- Điểm lẻ toàn bài đến 0,25.

II. Hướng dẫn chấm từng câu

Câu	Nội dung	Điểm
1	Viết bài NLXH về một tư tưởng đạo lí: Anh/chị hãy chia sẻ suy nghĩ của mình về ý kiến sau: <i>Mỗi người là một pho sách, nếu ta biết đọc họ.</i> (Ngạn ngữ Pháp)	8,0
	<i>a. Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận</i> Có đủ các phần: mở bài, thân bài, kết bài. Mở bài dẫn dắt hợp lí và nêu được vấn đề; thân bài triển khai thành nhiều đoạn văn liên kết chặt chẽ với nhau, cùng làm sáng tỏ vấn đề; kết bài đánh giá được vấn đề.	0,5
	<i>b. Xác định đúng vấn đề nghị luận</i> Bài học về giá trị con người và cách nhìn nhận giá trị con người.	0,5
	<i>c. Triển khai vấn đề nghị luận</i> - Chia vấn đề cần nghị luận thành các luận điểm phù hợp; các luận điểm được triển khai hợp lí, có sự liên kết chặt chẽ; sử dụng tốt các thao tác lập luận. - Biết kết hợp giữa nêu lí lẽ và đưa dẫn chứng; dẫn chứng phải lấy từ thực tiễn đời sống, cụ thể và sinh động. - Đặt được bản thân vào vấn đề, có những suy nghĩ và định hướng, bài học cho bản thân mình.	
	Có thể trình bày theo định hướng sau:	

	* Giải thích - Sách: vật lưu giữ những tri thức của nhân loại, là sự kết tinh tâm hồn, trí tuệ của con người. Sách đem lại những hiểu biết bổ ích, nâng cao nhận thức, bồi đắp tâm hồn, định hướng cách đối nhân xử thế... cho người đọc sách. “Một pho sách” chỉ một kho tri thức phong phú, đáng quý được đúc kết. - Bằng phép so sánh “<i>Mỗi người là một pho sách</i>” câu ngạn ngữ khẳng định: Mỗi người xung quanh chúng ta là cả một kho tri thức mà chúng ta có thể học hỏi; về câu điều kiện “<i>nếu chúng ta biết đọc họ</i>” nêu ra yêu cầu, cách thức: phải biết quan sát, nhìn nhận, trao đổi, phải hiểu được ưu điểm, nhược điểm, tìm ra những điều đáng học hỏi ở họ. - Câu ngạn ngữ còn là lời khuyên sâu sắc: mỗi người cần chịu khó lắng nghe, tích cực học hỏi những người xung quanh mình để hoàn thiện bản thân. → Câu ngạn ngữ đơn giản nhưng đem lại cho chúng ta bài học sâu sắc về giá trị con người và cách nhìn nhận giá trị con người.	1,0
	* Phân tích, chứng minh - Kiến thức đời sống là vô tận, vô cùng, luôn được làm mới. Vốn hiểu biết của con người là hữu hạn. Mỗi người, theo hoàn cảnh sống, khả năng học hỏi, nghề nghiệp... sẽ có những hiểu biết ở những lĩnh vực khác nhau. Có không ít điều người khác biết mà chúng ta không biết. - Mỗi người vì thế cũng chỉ có thể mạnh ở một lĩnh vực nào đó, xuất sắc ở các phương diện khác nhau. Ai cũng có điều đáng cho ta học hỏi ở phương diện này hoặc phương diện khác. Ta có thể tiếp thu tri thức của họ để lấp đi những khoảng trống trong vốn hiểu biết của ta. - Học bằng nhiều cách, nhưng cần biết học cái hay, tránh cái dở. <i>HS cần lấy được dẫn chứng, kết hợp với lí lẽ để làm sáng tỏ các luận điểm đưa ra.</i>	3,5
	* Bàn luận, mở rộng - Coi mỗi người xung quanh là một pho sách, có nghĩa chúng ta phải biết quan sát, tìm hiểu, đánh giá, lắng nghe (biết “đọc”) thì mới thu nhận được những điều bổ ích. - Phê phán những kẻ kiêu căng, tự phụ, không chịu học tập những điều tốt đẹp của người khác. <i>HS cần lấy được dẫn chứng, kết hợp với lí lẽ để làm sáng tỏ các luận điểm đưa ra.</i>	1,0
	* Bài học và liên hệ - Hiểu được bài học từ câu ngạn ngữ. - Biết đề cao, tôn trọng người xung quanh; biết học hỏi từ những	0,75

	người quanh mình để hoàn thiện. - Liên hệ bản thân (<i>HS viết bằng trải nghiệm cá nhân, thể hiện rõ cảm xúc, suy ngẫm riêng</i>)	
	d. Sáng tạo Có cách diễn đạt độc đáo và sáng tạo (viết câu, sử dụng từ ngữ, hình ảnh và các yếu tố biểu cảm, hình thức văn bản mới mẻ...) thể hiện quan điểm và thái độ riêng, sâu sắc nhưng không trái với chuẩn mực đạo đức và pháp luật.	0,5
	e. Chính tả, dùng từ, đặt câu Đảm bảo quy tắc chính tả, dùng từ, đặt câu.	0,25
2	Viết bài nghị luận văn học: Trong <i>Người kể chuyện (Storyteller)</i> – diễn từ nhận giải Nobel Văn học 2012 – nhà văn Trung Quốc Mạc Ngôn phát biểu: “... mỗi nhà văn phải có mảnh đất của riêng mình”. Hãy làm rõ <i>mảnh đất riêng</i> của mỗi nhà văn ở tác phẩm của họ mà anh/ chị yêu thích.	12,0
	a. Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận Có đủ các phần: mở bài, thân bài, kết bài. <i>Mở bài</i> nêu được vấn đề; <i>thân bài</i> triển khai được vấn đề; <i>kết bài</i> đánh giá được vấn đề.	0,5
	b. Xác định đúng vấn đề nghị luận Quan điểm “mỗi nhà văn phải có mảnh đất của riêng mình”: yêu cầu về sáng tạo, độc đáo, mới mẻ trong sáng tác, trong thể hiện phong cách của các nhà văn.	0,5
	c. Triển khai vấn đề nghị luận Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm; vận dụng tốt các thao tác lập luận; kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng. Có thể trình bày theo định hướng sau:	
	* Giải thích <i>Mảnh đất riêng</i>: Là hình ảnh để diễn tả về những lĩnh vực riêng mà mỗi nhà văn ưa thích khám phá; những cách thức riêng, độc đáo mà nhà văn có sở trường, làm nên đặc điểm sáng tác, phong cách của họ trong sáng tạo nghệ thuật, giúp họ tạo ra cái mới, không giống ai, không lặp lại, không lẫn vào đám đông, khẳng định cái Tôi khác biệt. → Bằng hình ảnh cụ thể, nhà văn Mạc Ngôn đã nêu ra yêu cầu cơ bản với người làm nghệ thuật: phải có phong cách độc đáo, mới mẻ, riêng biệt.	1,0
	* Bàn luận	2,0

	- Mỗi tác phẩm văn học là một sản phẩm của hoạt động, của quá trình sáng tạo nghệ thuật của nhà văn. Nó đòi hỏi phải là độc đáo, duy nhất, không lặp lại. Nó là minh chứng cụ thể cho những đặc điểm riêng, độc đáo của phong cách nhà văn; tạo nên <i>mảnh đất riêng</i> làm nên tên tuổi, gương mặt, vị thế của nhà văn trong tiến trình văn học dân tộc và nhân loại. - Có <i>mảnh đất riêng</i>, là nhà văn tìm được, khẳng định được sở trường, khả năng độc đáo, riêng biệt của mình trong khám phá, tìm kiếm và sáng tạo: + <i>Mảnh đất riêng</i> có thể là những kiểu hiện thực, không gian nghệ thuật quen thuộc, gắn bó; kiểu nhân vật sở trường, ưa thích; tư tưởng, quan niệm về cuộc đời của mỗi nhà văn. + <i>Mảnh đất riêng</i> cũng thể hiện cách trần thuật, cách khai thác, hình thức thể hiện, cách sử dụng ngôn từ, giọng điệu... của riêng nhà văn, chỉ gặp ở nhà văn. - Những đặc điểm trên phải được hình thành ổn định, quen thuộc, là dấu hiệu để nhận biết nhà văn; đồng thời, phải có sự khác biệt với các nhà văn khác; là điều kiện tiên quyết để đánh giá vị thế nhà văn. <i>(HS làm rõ được các ý, các phương diện của vấn đề lí luận.</i> <i>HS cần lấy được các ví dụ, có những liên tưởng cụ thể về vấn đề theo từng ý được triển khai, thể hiện kiến thức về văn học, tránh viết các câu văn lí luận cứng nhắc)</i>	
	* Chứng minh <i>Thí sinh dựa vào hiểu biết về văn học, lựa chọn tác phẩm (ít nhất là 2) làm sáng tỏ nhận định.</i> <i>Định hướng khai thác các tác phẩm làm sáng tỏ các vấn đề:</i> - Giới thiệu sơ lược về tác giả - tác phẩm (<i>chú ý theo vấn đề</i>) - Làm rõ ở mỗi tác phẩm: + Dấu ấn riêng của nhà văn, thể hiện đặc điểm sáng tác, phong cách sáng tác của nhà văn qua các phương diện: kiểu hiện thực, không gian nghệ thuật; kiểu nhân vật; tư tưởng, quan niệm về cuộc đời; cách trần thuật, cách khai thác, hình thức thể hiện, cách sử dụng ngôn từ, giọng điệu... + Sự khác biệt trong cách phát hiện, cái nhìn mới mẻ, độc đáo, riêng biệt của người sáng tác. - Đánh giá giá trị của tác phẩm ở phương diện nghị luận: là minh chứng cho một phong cách độc đáo, riêng biệt. <i>Chú ý:</i> - Ít nhất là 02 dẫn chứng lớn. Xem xét khuyến khích điểm với việc lựa	5,0

	chọn dẫn chứng là các tác phẩm đa dạng về thể loại, về giai đoạn, ở các phạm vi khác nhau (nền văn học, trong/ ngoài nhà trường) - Chú ý liên kết, dẫn dắt giữa các tác phẩm đưa ra làm dẫn chứng - Phân tích tác phẩm theo vấn đề nghị luận; tránh sa đà, không mục đích rõ ràng. - Cần có đánh giá, đối chiếu các dẫn chứng. - Nếu thí sinh chỉ phân tích dẫn chứng đơn thuần mà không làm sáng tỏ vấn đề lí luận: cho không quá $\frac{1}{2}$ số điểm.	
	* Đánh giá, mở rộng vấn đề: Giá trị của ý kiến: - Nêu yêu cầu đối với nhà văn: phải tìm kiếm, khẳng định những giá trị riêng, độc đáo; tìm lối đi riêng, giọng điệu riêng của mình; xác lập chỗ đứng, tên tuổi mình trong dòng chảy văn học. - Đưa ra cho người đọc một phương diện để đánh giá nhà văn.	1,5
	d. Sáng tạo - Có cách diễn đạt sáng tạo, thể hiện suy nghĩ sâu sắc, mới mẻ. - Có cách thức (so sánh, đối chiếu, liên tưởng...) để làm nổi bật vấn đề.	1,0
	e. Chính tả, dùng từ, đặt câu Đảm bảo quy tắc chính tả, dùng từ, đặt câu.	0,5
	Tổng toàn bài	20,0

Hết